

Pierop.

Den 27sten Augustus 1897 bezocht ik deze gemeente. Ik reed van Helmond naar Pierop; van daar naar Someren; vervolgens naar Leende en toen weer naar het station Budel, waar ik den trein nam naar Doornmond. —

Men had zoogoed als geen werk gemaakt van mijne ont. rangst; een erkele slag en verder een beetje groen aan het gemeenschuis. Verder niets. —

Op het gemeenschuis vond ik den burgemeester met diens twee wethouders; eenvoudige boeren; een der wethouders was zelfs op klompen! — Ik zat met hen wat te praten over alles en nog wat, in de eerste plaats over het feit, dat er geen harde weg is naar Pierop. Men vertelde mij, dat men, nu de deken van Pierop zoo'n prachtig nieuw Godshuis gebouwd heeft, getracht had om de oude kerk voor afbraak te koop; men wilde die daar gebruiken, om den weg van sleuis 10 naar Pierop te verhard. den. De deken vroeg f 500.—; de gemeente wilde echter niet meer dan f 200.— besteden. Op den prijs stuitten de onderhandelingen dan ook af.

Op mijne audiëntie verscheen niemand dan de kapelaan, (de deken was naar de retraite); hij vertelde mij, dat de burgemeester zeer voor de verharding van den weg was, maar dat de boeren-raadsleden te conservatief waren, om geld voor de verharding van den weg beschikbaar te stellen. —

Pierop is een eenvoudig boerendorp; de burgemeester (tevens secretaris) is zelf een van de rijkste boeren uit de gemeente. De burgemeester schijnt daar vrij wel op zijn plaats; hij kent het werk, en, hoewel hij alles zeer origineel inricht, was er toch, in 't algemeen genomen, geen ernstige aanmerking te maken op de administratie.

Hij schijnt een eenvoudige slimme boer, wiens rijkdom ik niet gaarne zou zijn, wanneer ik in Pierop woonde. —

De wethouder van Dijk maakte een aangename indruk; van der Sanden, de andere wethouder, beviel mij minder goed. —

De bevolkingsregisters worden op eigenaardige wijze bijgehouden: het register van vestiging (waarin

meestal

Loierop.

meestal inkomende dienstdoden zijn op te nemers) blijft fungeren als dienstdodenregister; daarop is een klapper van de hoofden der gezinnen bij wie zij wonen, en waarin naar dat gezin in het hoofdregister wordt verwezen. — Alleen bij duurzame vestiging in eene familie geschiedt de overschrijving in het hoofdregister. — Van elders ontvanger duplicaten worden als berichten van vestiging teruggezonden.

De ontvanger boekte vergunningsrecht en schoolgeld collectief rechtstreeks in het journaal. —

De inkwartieringslijst werd niet geregeld bezien.

Den 12 Mei 1902 kwam ik weer in hierop; met een rijtuig uit Zheldmond reed ik er heen.

N en W. deelen mij mede, dat er te hierop eene plaatselijke afdeeling is van den Boerenbond; in het afgelopen jaar was er voor $\text{fl } 3000$. — kunstwerk gekocht onder garantie van het Vrijheidsproefstation te Vlaarbricht en voor $\text{fl } 1000$. — Kraalbroeder. —

Over het algemeen gaat het den boeren niet best te hierop; de opmunt liegh hoog; alleen in natte jaren opait er wat; in droop zomers ver,, droopf alles; daarv helpt geen mesten aan. — Er worden niet veel hennelijken gesloten; de menschen zijn bang geen kastrenning te zul,, len hebben. Zek loon van dienstdoden is er bij hoog: $\text{fl } 100$ voor eene meid, $\text{fl } 140$ voor een knecht. — De knecht is 's Zondags vrij van 5 mid,, dorgs ien tot Savonds 10 uur. Sparen daende knechts in den regel niet; over het algemeen hebben ze hun loon nodig voor kleren en verkering. Zek de meiden is het niet veel beter. — Als ze trouwen is het meestal armoe kraef. Ze beginnen te boeven met ien kachje, worden arbeider bij een anderen boer, en eindigen dikwijls met in de Deel werk te gaan zoeken, of met naar eene fabrieksplant te trekken. D'ave berichten ze dan het zware werk: kolen zjonne enz, of gaan ze werken in een ijzerfabriek. — Op de boerderij waren ze het zware werk gewoen, en zien daarom in de fabrieken niet tegen zwaar werk op. — Ze zijn over het algemeen halmer van aard, eerlijker, meer betrouwbare dan het gewoen fabriekswerk; ze vinden daarom nog al gemakkelijch werk.

Zacht verpacht aan Westman van Zheldmond, voor $\text{fl } 100$ aan den boer, en $\text{fl } 10$ aan ieder der beide schutterijgilden; de jaekt wordt telkens verpacht voor twee jaren. — Westman heeft ook de jaekt in Kierko.

Loierop.

Men klaagt nog al over harrijnen schade, vooral in de boschen onder vloorsel, en in de stuifzandbergen boschen het,, Akkerbaek en Zheldsel.

Zek Baumen is 55 Zl. N. groot. Men wil het neubruen voor ± 10 jaren voor eene eendunkdai aan Godschoot te Lempel voor een jaarlijch bedrag van circa $\text{fl } 200$. — Zek zag het lieue aangekeed tot natuur afvlacinnide, en gaf in overweging door de Zhelde Maatschappij althans een plan te laten maken.

Van de gemeentegronden zullen ± 100 Zl. N. aangelegd zijn tot bosch. Vele boschen zijn niet heel veel waard. —

In 1900 heeft men voor $\text{fl } 300$. — van een koperlucifer te Zheldmond eene door deken verwaardigde brandspuit gekocht. Zek is een zeig- en perspomp, en is ver zeer mede ingenomen. Men kan behwater 12 Zl. hoog spuiten.

De Zeker van D'ongen, deken van hierop, is overleden; men heeft daar thans p astoor Wouters. Zek ontving hem niet in audientie. —

De weg van het kanaal naar hierop, en van daar in nor,, delijke richting tot de Vlenkloop, is thans verhand. — Men heeft bergopunt om den weg in goede staat te onderhouden.

De cooperatieve roomboterfabriek,, flora" dreijgh te niet te zullen gaan. Tot nu toe was de fabriek gevestigd in een gekuurt gebouw; sommigen willen dien verstand continueren, anderen willen een eigen fabriek, gebouwd stichten. Men doore de ruzie, welke die fabriek zal doen te niet gaan. Vele boeren leveren hun melk aan de ^{maropasine} ~~cooperatieve~~ radnaber fabrieken te Zheldmond (D'ringen) en te Sden (Sleupfen); daar ontvangen ze gemiddeld 5 cent voor de hiter melk.

Den 14 April 1905 kwam ik weer in de gemeente. Van uit Zheldmond reed ik er heen; bezocht vervolgens Vlieroten en Deurne, van waar ik per trein naar Zheldmond terugkeerde.

Zek werd ontvangen door den pas beëdigden nieuwen bur,, gemeester van Dijk, met den webhouder van de Waarsenbrug; de andere webhoudersplaats was nog niet vervuld. Als secretaris fungeerde reeds de Zeker Eliebert, burgemeester van Someren, hoewel hij de Koninklijke toestemming nog niet heeft, om secretaris van Someren te zijn, zonder daar te wonen.

Pierops.

N. en W. deelden mij mede, dat gemeente f 400 betaalde voor af-
braak pruin oude kerke; de pastoor liet die pruin naar den weg rijden
door de boeren; deze deden dat gratis voor de kerke. De gemeente hi-
haalde nu die f 400 aan den pastoor, zijnde het bedrag, dat de
gemeente aan de overlieden zou hebben maeten betalen, wanneer
deze tegen betaling de pruin naar den weg gereden hadden. —

De nieuwe kerke zou f 120.000 gekost hebben; die is voor de
gemeente $\frac{1}{3}$ te groot; zij is zeer kostbaar in eenderland, waarvoor
geen kapitaal aansprekig is, terwijl de kerke bovendien nog gedeel-
telijk moet gemerbeld worden.

Er zijn thans twee tolenfabrieken in de gemeente, eene te hierop
en eene te Zersel; beide zijn eigen gebouwde fabriekjes. —

Jaacht is thans ^{voorheen} verpacht aan Kopers te Asten: f 85 aan gemeent.,
f 65 aan algemeen arme, en f 10 aan iedere schutterij (darak zijn er
twee).

Veel konijnenschade; ik gaf 22 machtigingen; samen zullen ze
nu 200 wat 220 konijnen gesloten hebben (10 per haafel). —

Ziet Baarven licht nog juist als vroeger; het is te diep, om het
te laten leeg loopen in dan als weide te exploiteeren; in drogen
zomer van 1904 stond er nog anderhalven meter water. De
visserij is verpacht voor f 71 aan Boogaerts te Helmond, voor
4 jr; buitengewoon lekker visch, smelt, paling, baars, maar
nietveel te vangen om het vele weil.

Men blijft stelsels voortgaan met den aanleg van den
bosch; men is sinds een jaar af zeven bezig met de stuif-
gen boven den achterhoek dicht te potten; die grond werd
heelmaal niet bewerkt; de mast groeit er best; men poot
er 40.000 op de 2l. A. (d. i. 0.5 x 0.5); de aanleg kost dan f 50
per 2l. A., f 20 aan pluimast, en f 30 aan uitpotten. Na 25
jr wordt 200' n bosch gesnaaid; dat brengt f 100. per 2l. A. op, en
kost f 100 aan snoeien; dan wordt het strooisel verkocht; dat
brengt f 100 op per 2l. A.; na 15 jr wordt nogmaals het strooisel
verkocht; dat brengt meer f 60 - f 80 op; na 10 jr wordt dan
het bosch gehakt; met een opbrengst van f 200 is men dan
tevreden. —

Het de gesaaide bosschen gaat het juist zoo, behalve dat ze twee
maal gesnaaid worden; het eerste snoeien kost f 100 per 2l. A. en
brengt ongeveer evenveel op; het tweede snoeien kost f 75 per

Pierops.

2l. A.; dat levent dan f 75 op; daaraan houdt men dus f 50
over; het voor de tweede maal snoeien geschiedt een jr af vier
na het eerste snoeien. —

Het voordeel van het potten van bosschen ligt daarin, dat men gemak-
kelijkt de mast aan het groeien krijgt, waar deze, als ze uit zaaad
moet ontkiemen, heelmaal niet wil. —

De leden van den Raad wonen allen om en bij de kam;
de buitengehuchten zijn niet vertegenwoordigd. Op mijn
vraag, waar dat aan lag, antwoordde men mij, dat op de
buitengehuchten de buurburen woonden, in dat deze minder
belang hadden bij den goeden gang van zaken in de gemeente!

Over het in orde houden van den bakstenen weg gebruikt men
berggrint, komende uit Eysden; f 1.90 voor de wal; f 0.30 van
laffel; f 0.37 van oprijden.

N. en W. sterk aangeraden en gedetailleerden uitvoerigen
staat der gemeente eigendommen aan te leggen, waarin alle
byzonderheden omtrent cultuur en exploitatie nauwkeu-
rig worden opgetekend.

Zien levers in overweging gegeven, het onderhoud der wa-
terleidingen in eene hand te brengen en ten laste der ge-
meente te nemen.

N. en W. beweerden, dat er een lek was in den granddeiker
bij sluiz z onder het kanaal; als men dat kanaal pand
dat afloopen, dan loopt de wa leiding.

De waadvrouw met Someren en de Hooft uit Asten voorzien
in de behoefte aan verlos- en geneeskundige hulp; zoo vroedig
worden ze door het ^{burgerlijk} armbestuur betaald; dit laatste heeft voldaan
eigen fondsen, en behoeft geen subsidie van de gemeente. —

De gewone jaarmarkt (tweede maandag in April)
was juist gehouden; van niet veel betekenis; er werden
aangevarbt 85 stuks ~~vee~~ vee en 180 biggen; verder wat
krolmenig. —

De burgemeester maakte mij een zeer gunstigen in-
druk; men schijnt in de gemeente zeer tevreden met zijne
benoeming. —

Den 24-ten 1909 kwam ik meer in hierop; ik was
vanuit den Bosch eerst naar Deurne gegaan; haer naar

Lierop.

Lierden en eindelijk naar Lierop. — IJding vandaar in Helmond slapen.

Lierden er twee nieuwe wethouders, waarvan de een, Naaymakers, een broer is van den voegeren burgemeester. —

Zoo wel met den burgemeester als met Naaymakers viel zeer goed te praten; wethouder Kleenendijks nam teene meer zuijgende houding aan.

De verzaam van hen, dat het den boeren over het algemeen goed gaat; dat bijna iedereen liet is van den boerenbond; dat er thans druk gebruik gemaakt wordt van de boerenleembom, ook om gelot te halen.

De twee coöperatieve roomboterfabriekjes zijn omgered in een groote coöperatieve schuim-zuivelfabriek te Lierop; de kleine fabriek in Gersel is dus vervallen. —

Kunstmest wordt veel gebruikt; men haalt het benodigde aan het depôt van den boerenbond te Deurne. — Krachtkraer wordt weinig gekocht.

De jacht is thans voor vijf verpacht voor zes jaren aan den heer Wesselman van Helmond. Konijnen rieden nog veel schade aan; echter niet meer zoo erg als voeger; in het afgelopen seizoen schoot de gemeente ontvanger er 131. —

De vispeterij in het Baarven is nog steeds verpacht; naar het schijnt is er haast geen visch meer te vangen.

De raadsleden waren nog allen om en bij de kom, behalve de heer van der Linde, die op Gersel woont.

Burgemeester bestedde veel zorg aan de bevestiging van een straat ontrent de exploitatie der gemeentelijke bezittingen. Den heeren in overweging gegeven, zick met het staatsboschbeheer te berecht in contact te stellen.

De waterleidingen worden thans naar behooren door gemeente onderhouden. — L'vrandsteden onder Zeid Willemsdijk bij sluus X werd door het Rijk in orde gebracht. —

Van B. en W. in overweging gegeven, om te bevelen in overleg met Ashen en Lierden den schipdonschen watermak aan te koopen en af te breken. Vermoedelijk zou de provincie daarbij wel willen subsidieeren. —

De pastoor deed een aanvraag om een subsidie van 5000 den behoeve van liefdehuis, bejaardenschool, meisjes school enz.

Lierop.

B. en W. bleek gemaakt op het groote nadeel, dat het onderwijs zou lijden, wanneer van de 20 kinderen er 10 naar een meisjes school gingen; dan zouden ^{er} in de plaats van eene twee mans school, twee eënmans scholen komen; het is onmogelijk, dat een onderwijzer aan 6 klassen tegelijk les geeft. Dan kan er van het hult onderwijs zoo goed als niets terecht komen. H. i. mocht de Raad die 75000 moet vakeren, wanneer niet a priori vast staat, dat er op de openbare en op de byzondere school een sernummerair onderwijzer zou komen. —

Den 12 maart 1913 kwam ik weer in Lierop; van uit Helmond beoelst ik achterom te rijden per auto Deurne Lierden en Lierop; van daar keerde ik naar Helmond terug.

De raadsleden waren thans vrij goed over de opmerking verdeeld: 3 op Baarven, 2 op L'vrandsteden, 1 op L'vrandsteden en 1 op Gersel.

Volgens burgemeester is er nog al wat oud archief; het is echter niet geïnventariseerd; het maken de stukken van de laatste 50 jaren netjes geordend zijn.

Jacht verpacht aan Glabbeins en drie andere heeren; op het moment geen konijnerschade. —

Sinds de nieuwe visscherijwet is vispeterij in Baarven niet meer waard; volgens die wet mag bespelen 1 April en 1 September niet met sleepnetten gevischt worden; bij het bespelen van het Baarven maken de menschen lof van hun middel in het water staan; bespelen 1 September en 1 April is dat niet wel mogelijk. —

Burgemeester heeft den staat van exploitatie der gemeentelijke bezittingen netjes bij; gemeente heeft thans 166 hl. X. denumbosch. — Het is in relatie getreden met staatsboschbeheer, maar nog niet tot een overeenkomst kunnen geraken.

Voor onderhoud waterleidingen geeft men zich veel moeite.

Het Pastoor Oppermaans en Kapelaan Swinkels diens school voor meisjes met den Baarvenband gaan kijken; de meisjes koren daar zoo wel koken, saaien, knippen, gaelt vershellen, als melken en

Lierop.

vanhens vaeren. De cursus duurt een jaar; er zijn 27 meisjes, terwijl de school plaats biedt voor 30 kinderen. Ik geloof, dat de school heel nuttig kan werken, maar vrees, dat de cursus niet voldoende is, om het geleerde behoorlijk te laten vermenen en bezinken; m.i. is daarvoor een twee- of beter nog een driejarige cursus noodig. —

Op den dag der opening van zijne inrichting oeffenen de meisjes van de openbare school over naar de Meesterschool van den Pastoor. — Klaemel het gebal leerlingen op de openbare school daardoor daalde tot beneden veertig, blijven aan die school twee leerkrachten werkzaam; ook aan de bynaandere school (\pm 40 meisjes) zijn twee onderwijskrachten geplaatst; hulde aan den burgemeester, en aan den pastoor!

Den 3^{den} Augustus 1918 bezocht ik van uit Helmond per auto de gemeenten Lierop en Des IJpechtten. Evenals steeds maakte burgemeester van Dijk ook nu weer een uitstekend indruk.

Lierop, een uitstekend landelijke gemeente, moet uitstekend van het landbouwbedrijf bestaan.

De boeren ondervinden zeer den druk der tijden; door dat ze minder mest en minder kunstmest hadden, waren ze veel gedwongen om minder rogge te zaaien dan vroeger; ze konden het meer oereland niet in voldoende staat van bemesting brengen, en zaaiden op de hoop zandige akkers event, welke zich niet minder goed taalkereiden grond te weeten stelt.

Het gebal koeien in de gemeente is \pm 525, vrij veel afwijk van het gebal, dat er vroeger was; maar het jochte nu moest heel voor 50% opgeruimd. De koeien geven intusschen niet meer dan $\frac{2}{3}$ van de melk van vroeger, gemiddeld 6 liter tegen vroeger 9. —

Men krijgt ook niet meer dan 30 tot 40% van de kunstmest van weleer.

In 1915 heeft gemeente met Staatsbosbeheer

Lierop.

gecontracteerd voor de bebossing van 180 hl. A. waarvan is thans 36 hl. A. tot bosch aangelegd. — Staatsbosbeheer verpleegt het verdere boschbesit van de gemeente niet; dat besit bedraagt thans 148 hl. A. en wordt door gemeente nog voortdurend uitgebreid, locaaldeijk nog met 12 hl. A.

Sprengers is de ambtenaar van het Staatsbosbeheer, die de ontginningen voor dat beheer uitvoert; hij woont in Nijmegen.

De cursus voor opleiding van meisjes uit den boerenstand is sinds 1917 een tweejarige geworden; gelukkig, nu kan het geleerde wat bezinken! Burgemeester houdt zijn beschrijving van de gemeentelijke ontginningen handig bij.

Kloafel der school blijft geregeld een tweejarige landbouw cursus geven.

Konijnenschade is er niet; wel doen de fazanten kwaad. De eigenaar van de jacht, de heer van Loon uit Deurne, is al druk bezig die op te ruimen.

Den 18 Mei 1922 bezocht ik van uit Helmond de gemeenten Lierop en Deurne.

Het verslag over 1921 was een echt prulverslag; niet geschikt om als basis te dienen voor mijne besprekingen met V. en W. — Ik heb V. en W. daarop gewezen; later liet ik den gemeentesecretaris Michels binnen komen om hem mijn ernstig engvragen over zijn prulwerk te deelen. Dit laatste gebeurde natuurlijk niet in tegenwoordigheid van V. en W.

De aanleg van bosschen door Staatsbosbeheer vordert maar langzaam: de arbeidsloonen zijn te hoog. Lierop kon geen hoojer bedrag per jaar beschikbaar stellen. Van de 180 hl. A. waarvoor gecontracteerd werd, is thans 65 hl. A. beboscht.

Gemeente heeft nog 148 hl. A. bosch, welke niet door Staatsbosbeheer verpleegd wordt. — Verder nog uitgestrekte complexen weteoorden.

Sierop

De vier sprangers te Nijmegen zorgt voor de ontginningen te Asten, Someren, Ulieden, Deurne en Sierop. De kosten van deze houtvester zijn in het algemeen ontginningsplan begrepen.

De jacht is voor 6 jaar opschiet door Mr. Vorberk Smits & Co. voor f. 500; veel parkieren; forstenschade langs de grens van Ulieds; geen konijnenschade dat naam heeft.

Basoon Offermans kwam zijn opwachting maken. Zijn boerinnen school blijft goed gaan; 27 meisjes; meest allen uit Noordbrabant. Voor Limburg is tegenwoordig een boerinnen school te Dosterholt. — De cursus is nu een tweejarige.

De school is thans aangewezen op steun (70%) van het Rijk; in verband met de bepalingen van de nijverheids onderwijswet 1920 subsidieert de Provincie niet meer.

Den 22 Juni 1928 bezocht ik Sierop en Deurne.

Evenals altijd maakte burgemeester van Trijk mij ook nu weer een uitstekenden indruk. Hij moet in 1929 afneden als burgemeester, en veest niet herbenaemd te worden omdat hij dan 70 jr is. Ik heb hem dienaangaande een beetje gerustgesteld.

Er zijn geen partijen in Sierop; sinds de nieuwe kieswet werd er nooit gestemd; men is het samen roerend eens.

Om het opsamerlijk zwermen van jongens en meisjes in het d. s. h. t. groote Baanen tegen te gaan, was men verplicht, daar tegen een politie verordening vast te stellen.

Te Someren en te Sierop is het tegelijk kermis; om de jongelieden in de gemeente te houden, was men verplicht allebei vermaakteligheden op de kermis te Sierop toe te laten.

Waterfabriek gaat goed; 600 haaien; alle uit de gemeente.

De busdienst Weert - Helmond passeert over den kanaaldijk Sierop; vroeger door Sierop gesubsidieerd; thans niet meer.

Op de Boerenbank staat ongeveer hielden.

Veel konijnenschade; men kloecht er even over, dat Minister zo'n moeielijk is met het afgeven van vergunningen het het schieten van schadelijk gedierde. — Zou er ook verband kunnen bestaan tusschen de omstandigheid, dat jongens

Sierop

uit Nijmegen de pachter is van de jacht, — en burgemeester van den Ellen de voorzitter van de wilschade commissie?

Het staatsboschbeheer gecontroleerd voor bebosching van 180 hl. A.; daarvan zijn thans 130 hl. A. beboscht. De heer J. C. Vrij te Asten is houtvester voor de ontginningen van Asten, Someren, Ulieden, Deurne en Sierop.